

land gaan praten met commissies en in België projectsubsidies aanvragen voor De Stichting. Dat is een heel andere manier van denken en doen dan met een gezelschap werken, waarbij je weet aan welke voorwaarden je moet voldoen.'

Binnen het podiumkunstendecreet moet een structureel gesubsidieerd gezelschap 'zorgen voor een aanbod van eigen producties' en 'gemiddeld minimaal tachtig voorstellingen per seizoen brengen in binnen- en buitenland' en 'minimaal één opdracht toekennen aan een Nederlandstalig toneelacteur; diens werk moet tijdens de gesubsidieerde periode opgenomen worden in de programmering.' Het decreet laat dus veel mogelijkheden open. Peter De Graef: 'Eens je de ruimte en de rust krijgt om een goede voorstelling te maken, kan je ze voldoende kwijt. Niets verhindert je om die ene

voorstelling tachtig keer te spelen. Of dat wenselijk is, moet ik wel nog uitvlooien. Ach, ik heb eigenlijk nog nooit last gehad van opgelegde normen en ook financieel raak ik goed rond. Ik heb dus niet het gevoel dat ik niets kan doen omdat ik geen geld heb. Iedereen, ook hier in Vlaanderen, wil mij geld geven voor kleinschalige projecten. Maar op het moment dat ik een stuk wil maken met tien man, waar moet ik dan terecht?

Groot

Etcetera: Waarom klopt je niet aan bij een kunstencentrum of een grote gezelschapsstructuur als Het Toneelhuis?

Peter De Graef: Dat is natuurlijk de meest aangewezen manier om iets geproduceerd te krijgen in Vlaanderen: als klein gezelschap vraag

je projectsubsidies aan, je stapt met dat geld naar een of meer producenten. Je gooit al dat geld samen en je maakt je ding. Waarom doe ik dat niet? (*Met veel nadruk:*) Omdat ik enorm veel belang hecht aan mijn totale autonomie. Zo erg zelfs dat ik terugschrik voor een regie bij het NTG of zo. Ik kan daar niet in mijn eigen geest werken, zoals bij mijn eigen projecten, want ik kom daar tegenover zoveel mensen te staan aan wie ik mijn manier van werken niet in één twee drie kan overbrengen, die in een totaal andere dimensie met het vak bezig zijn. Werken met acteurs met wie je nog nooit gewerkt hebt, vind ik nog het minste. Maar iedereen die rond een productie hangt vertrouwd maken met jouw manier van werken: technici, mensen van de administratie, enz. Voor al die mensen ben je gewoon terug een NTG-productie aan het maken. Het is zeker niet zo dat ik totaal niets zou willen maken in huizen als het NTG of Het Toneelhuis, maar ik ben wel voorzichtig. Ik weet bijvoorbeeld heel goed waarom ik de meeste van mijn voorstellingen tot nu toe gemaakt heb in De Werf in Brugge: omdat ik me daar geborgen voel. Het is er eenvoudig, ongecompliceerd, het ruikt er naar soep, zoals thuis. Maar een grote productie kan ik er niet maken.'

Etcetera: Na het vele kleine werk jeukt het om grotere dingen aan te pakken?

Peter De Graef: Ik heb nog niet duidelijk voor ogen wat ik wil vanaf nu. Na *Henry* zat ik met het gevoel: nu kan ik nog jaren doorgaan met stukskes maken en er zal ook wel vraag naar blijven, maar ik wil verder evolueren. Mijn eigen terreintje heb ik zowat afgegraasd. Ik heb misschien wel veel stemmetjes en gevoelsinhouden in mij, maar vanaf het ogenblik dat ik een andere acteur tegenover mij zie – al is het een eerstejaars van het conservatorium – dan word ik enthousiast van de mogelijkheden die hij heeft en die ik niet heb. Ik bedoel: mag ik je regisseren? Mag ik dingen met je doen zoals jij eruit ziet, zoals jij spreekt, zoals jij doet? Geweldig! Als je er zo zeven hebt, dat is een feest. Een mens op het toneel, dat is een hele wereld die binnenkomt. Tijd geven om dat te laten gebeuren en die werelden met elkaar te laten botsen, dat is plezant. Het is spelen maal het aantal acteurs dat er op het toneel staat. Ook de voldoening is groter, in die zin dat je uiteindelijk eens kan zien wat je doet. Al mijn stukken waarover de mensen zo enthousiast zijn, heb ik zelf nog niet gezien. Voor mij is dat altijd hard werken, terwijl ik nu zoals de andere toeschouwers in de zaal kan gaan zitten en kan genieten van het moment waarop de acteurs opkomen. Het is heel opwindend om van in de zaal te voelen dat het werkt daar op het toneel.

